

Številka: U-I-191/00-21

Datum: 3. 4. 2003

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Jožefa Novaka in Franca Uraniča iz Ljubljane na seji dne 3. aprila 2003

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 66. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto B4 Stožice-Tomačevo (Uradni list SRS, št. 27/87 in 15/89 ter Uradni list RS, št. 27/92 in 49/95) se v delu, ki na območju BR 4/3 Tomačevski prod načrtuje ureditev kmetije za vzrejo konj, zavrne.

Obrazložitev

A.

1. Pobudnika navajata, da v imenu krajanov Jarš izpodbijata 66. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto B4 Stožice-Tomačevo (v nadaljevanju Odlok) v delu, ki na območju BR 4/3 Tomačevski prod dovoljuje ureditev kmetije za vzrejo konj v velikosti 12 ha. Leta 1992 naj bi bil na zemljišču parc. št. 2216/1 k.o. Stožice (takrat v lasti Občine Bežigrad) nezakonito zgrajen lesen hlev za konje, ki se nahaja v bližini vira pitne vode oziroma približno 800 metrov od črpališča vode. Po Odloku o varstvu pitne vode (Uradni list SRS, št. 8/88 - v nadaljevanju Odlok o pitni vodi) naj bi bilo zemljišče na II. varstvenem območju virov pitne vode. Urbanistični inšpektor naj bi z odločbo št. 356.2-852/92-6-FE z dne 3. 7. 1993 odredil odstranitev hleva in v zemljiško knjigo vpisal prepovedi za ta objekt. Kljub temu naj bi hlev še stal in na območju se prosto pase od 30 do 45 konj, ki zaradi iztrebkov ogrožajo pitno vodo v neposredni bližini. Nezakonito zgrajeni hlev naj bi se nahajal tudi v suhem delu struge reke Save, ki lahko naraste, kot je že leta 1990. Čeprav naj bi lastnik plačal depozit za legalizacijo hleva, je Uredba o prostorskih ureditvenih pogojih za sanacijo degradiranega prostora Občine Ljubljana-Bežigrad (Uradni list RS, št. 62/94 - v nadaljevanju Uredba) v 5. členu predpisala, da njegova legalizacija ni možna. Tudi 76.c člen Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84 in nasl. - v nadaljevanju ZUN) naj bi določal prepovedi, ki veljajo za nezakonito zgrajene objekte. Iz navedenih predpisov naj bi jasno izhajalo, da je legalizacija hleva prepovedana.

Mestna občina naj bi kljub temu sprejela izpodbijano določbo Odloka, zato je ta v neskladju s 76.c členom ZUN, s 5. členom Uredbe in z Odlokom o pitni vodi, saj reja konj na tem območju nezakonito ogroža vodni vir v bližini. Pobudnika še navajata, da jima ni znano, da bi v Krajevni skupnosti Tomačevo Jarše obravnavali osnutek Odloka.

2. Mestna občina v odgovoru navaja, da je v planskih aktih obravnavano območje namenjeno športu in rekreaciji. Na njem naj bi bilo nekdanje barakarsko naselje Tomačevo, zato so tu številne nezakonite gradnje. Na podlagi programa priprave prostorskih izvedbenih aktov naj bi bil izdelan osnutek Odloka, ki je bil javno razgrnjen in javno obravnavan ter zavzeta stališča do pripomb in predlogov krajanov. K osnutku Odloka naj bi pridobili tudi zahtevana soglasja. Odlok naj bi omogočal sanacijo oziroma legalizacijo nekaterih objektov na tem območju, med katerimi je tudi kompleks za rejo konj. Odlok o pitni vodi naj bi določal varstvene pasove vodnih virov v Ljubljani in ukrepe za varovanje voda. Na njegovi podlagi naj bi se obravnavani objekt nahajal na II., ožjem varstvenem pasu, s strogim režimom varovanja, na katerem so dovoljene športno rekreacijske dejavnosti in spremljajoči objekti pod pogojem, da je zanje pridobljena ocena vpliva posega na vodni vir, ki jo izdela

Univerzitetni zavod za zdravstveno in socialno varstvo Ljubljana. Inštitut za varovanje zdravja (kot naslednik navedene ustanove) naj bi ugotovil, da hlev in reja konj predstavljata tveganje za onesnaževanje vodnih virov v kemijskem in mikrobiološkem smislu, zato je ureditev kompleksa za rejo konj možna le pod določenimi pogoji. Te pogoje naj bi pripravljalec Odloka predpisal v poglavju Odloka, ki načrtuje komunalno urejanje območja in v poglavju, ki ureja varstvo okolja. Gradnja oziroma legalizacija kompleksa za vzrejo konj naj bi bila zato mogoča le pod pogojem njegove celovite sanacije. Uredba naj bi objekt uvrstila med gradbeno tehnično manj vredne gospodarske objekte, ki jih je treba porušiti. Takrat naj bi bili v pripravi prostorski ureditveni pogoji, zato je bil prostor med naseljema Tomačevo in Jarše strokovno ovrednoten glede naravnih danosti in morfologije. Namenjen naj bi bil ureditvi naprav za jahalno rekreacijo in spremljajočim objektom pod pogojem, da velikost kompleksa ne presega 12 ha. Pogoje za ureditev območja naj bi določile tudi pristojne strokovne službe in soglasodajalci. Odlok naj bi bil podlaga za izdelavo lokacijske dokumentacije ter pridobitev ustreznih dovoljenj za gradnjo kompleksa za rejo konj, ki v sedanji obliki res onesnažuje in ogroža okolje. ZUN v 76.c členu ureja prepovedi za objekte, zgrajene brez lokacijskega dovoljenja, zato naj bi z izpodbijano določbo Odloka ne imel neposredne zveze.

3. Pojasnila je posredovalo Ministrstvo za okolje, prostor in energijo. Navaja, da v planskih aktih države ni ovir za sprejem Odloka. Ker naj bi se načrtovani objekt nahajal na zavarovanem območju, je po 59. členu Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in nasl. - v nadaljevanju ZVO) in po 5. točki oddelka A 3. člena Uredbe o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 66/96 in nasl.), treba zanj v postopku pridobitve dovoljenja za gradnjo zaprositi za okoljevarstveno soglasje in v skladu s sanitarnimi predpisi za soglasje zdravstvene inšpekcije. Uredba naj ne bi predstavljala ovire zato, da lokalna skupnost sprejme Odlok, saj so spremembe in dopolnitve prostorskih ureditvenih pogojev dovoljene. Splošni prostorski ureditveni pogoji naj bi ne bili enaki prostorskim ureditvenim pogojem za sanacijo degradiranega prostora, saj so bili slednji izdani na podlagi Novele ZUN, ki je omogočila legalizacijo nezakonitih posegov v prostor. Ker naj bi Odlok urejal gradnjo na območju vodnega vira, mora upoštevati, da gradnja ne sme zmanjševati njegove izdatnosti in neoporečnosti, kot to izhaja iz Odloka o pitni vodi.

B.

4. Odlok je bil pripravljen in sprejet po določbah ZUN, ki so med postopkom za oceno ustavnosti in zakonitosti prenehale veljati na podlagi 179. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02 - v nadaljevanju ZUreP-1). Prehodna oziroma končna določba 173. člena ZUreP-1 podaljšuje veljavnost obstoječih prostorskih ureditvenih pogojev, zato Odlok začasno oziroma prehodno še vedno velja.

5. Osnutek Odloka je bil javno razgrnjen v času od 19. 11. 1993 do 19. 12. 1993 med drugim v prostorih Krajevne skupnosti Tomačevo Jarše in je bil v času javne razgrnitve tudi javno obravnavan, zato dvom pobudnikov o obravnavi osnutka Odloka v Krajevni skupnosti Tomačevo Jarše nima podlage. V točki A 66. člena Odlok našteva dopustne posege na območju urejanja BR 4/3.

Med njimi je v podtočki h na območju BR 4/3 Tomačevski prod dovoljena ureditev kmetije za vzrejo konj z velikostjo kompleksa do 12 ha. Pobudniki očitajo, da je načrtovana gradnja v neskladju s 76.c členom ZUN, s 5. členom Uredbe in z Odlokom o pitni vodi, saj se nezakonito zgrajeni hlev nahaja v neposredni bližini vodnega vira, čeprav ga dejavnost reje konj ogroža.

6. V času veljavnosti je ZUN v 76.c členu urejal prepovedi taksativno naštetih dejanj (na primer priključitve objekta na komunalne objekte in naprave ter drugo infrastrukturo), ki so veljale za nezakonito zgrajene objekte oziroma za druge nezakonite posege v prostor. Pri tem Odlok urbanistično načrtuje prostorsko ureditev na obravnavanem območju. Ustavno sodišče je že v odločbi U-I-276/98 z dne 15. 2. 2001 (Uradni list RS, št. 17/01 in OdlUS X, 24) sprejelo stališče, da urbanistično načrtovanje zajema le bodoče posege v prostor in se ne nanaša na že izvedene prostorske ureditve. Pobudnika zato očitno zmotno menita, da izpodbijana določba Odloka ureja obstoječi nezakonito zgrajeni hlev in s tem omogoča nadaljevanje dejavnosti, ki ogroža vodni vir v bližini. Njuno stališče, da je 76.c člen ZUN prepovedal gradnjo, ki jo načrtuje Odlok, je zato očitno neutemeljeno. V postopku ustavnosodne presoje pa se Ustavno sodišče ne more spuščati v presojo odstranitve obstoječega hleva po izdani inšpekcijski odločbi, ki jo navajata pobudnika.

7. Uredba je bila sprejeta na podlagi ZUN oziroma njegove novele iz leta 1993, ki je dala možnost legalizacije tistih posegov v prostor, katerih investitorji so to v zakonitem roku zahtevali in plačali nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo prostora zaradi nedovoljenih posegov v prostor. Po 5. členu Uredbe lesenega konjskega hleva, ki stoji na parc. št. 2216/3 Stožice, ni bilo možno legalizirati. Vendar to ne pomeni, da je na tem zemljišču prepovedano urbanistično načrtovati bodoče gradnje, kot to ureja izpodbijana določba Odloka. Očitek pobudnikov, da je izpodbijana določba Odloka v neskladju s 5. členom Uredbe, je zato očitno neutemeljen.

9. Po ustaljeni ustavnosodni presoji je treba pri prostorskih aktih posebno pozornost posvetiti vplivom, ki jih bodo imele predvidene dejavnosti na sosednja območja in okolje. S tem namenom so se po 29. členu ZUN pri pripravi prostorskih ureditvenih pogojev upoštevale ugotovitve iz strokovnih podlag.

Ustavno sodišče v obravnavanem primeru ocenjuje kot pomembno, da je bilo v postopku priprave Odloka pridobljeno soglasje sanitarne inšpekcije (soglasje št. 526-1782/94/30 z dne 1. 9. 1994), v katerem ugotavlja, da je osnutek Odloka predvidel primerne ukrepe za zaščito virov pitne vode. Iz vodnogospodarskega mnenja Ministrstva za okolje in prostor, Direkcije za varstvo okolja in urejanje voda (vodnogospodarsko mnenje št. 355-07-105/94/HV/ŠJ z dne 28. 6. 1994) izhaja, da je osnutek Odloka upošteval tudi zaščitne ukrepe za varstvo voda in varstvo pred visokimi vodami. Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije je pripravljalcu osnutka Odloka sporočil (dopis št. 2030-48/258 z dne 27. 7. 1993), da načelno soglaša z vsebino 66. člena Odloka in hkrati predlagal njegove dopolnitve. Te predloge je pripravljalec Odloka vključil v besedilo C,D in E točke 66. člena Odloka, ki se nanašajo na komunalno urejanje, prometno ureditev in varovanje okolja na tem območju. Kar pomeni, da očitek pobudnikov, da Odlok ne upošteva, da je v bližini načrtovane gradnje vodni vir, ni utemeljen. Ustavno sodišče pa ni pristojno za ugotavljanje skladnosti izpodbijane določbe Odloka z Odlokom o pitni vodi, ker gre za presojo skladnosti dveh istovrstnih predpisov lokalne skupnosti.

10. Iz zgoraj navedenih razlogov je Ustavno sodišče pobudo zavrnilo kot očitno neutemeljeno.

C.

11. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - ZUstS) v sestavi: predsednica dr. Dragica Wedam Lukić ter sodnice in sodniki dr. Janez Čebulj, dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, mag. Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan, dr. Mirjam Škrk in Jože Tratnik. Sklep je sprejelo soglasno.

Predsednica
dr. Dragica Wedam Lukić